

Swallowing vs. Eating

1. **תלמוד בבלי מסכת יומא דף פא עמוד א**
אמר רב שיזבי אמר רבי יוחנן: זר שבלע שזפיין של תרומה, והקיאן, ואכלן אחר - ראשון משלם קרן וחומש, שני אין משלם אלא דמי עצים לראשון בלבד.
2. **רש"י מסכת יומא דף פא עמוד א**
ראשון משלם קרן וחומש - שאף היא דרך אכילתן.
3. **תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קטו עמוד ב**
אמר רבא בלע מצה יצא בלע מרור לא יצא בלע מצה ומרור ידי מצה יצא מרור לא יצא כרכן בסיב ובלען אף ידי מצה נמי לא יצא
4. **רשב"ם מסכת פסחים דף קטו עמוד ב**
בלע מצה. ולא לעסה יצא שהרי קיים בערב תאכלו מצות (שמות יב) שהרי אכילה היא לו ומיהו לכתחלה טעם מצה בעינן:
5. **שו"ת נודע ביהודה מהדורה קמא - יורה דעה סימן לה**
הרי באיסורין ודאי אינו לוקה אלא כדרך הנאתן ואפ"ה הבולע דבר איסור לוקה - והרי בחולין דף ק"ג ע"ב לא משכחת לרשב"ל שלוקה משום אבר מן החי רק בגרומתא זעירתא שבלעו כולו כאחד ואם יאמר שכיון שהוא קטן דרך לבלעו, אף במצה חתיכה קטנה דרך לבלוע! באופן שפשוט אצלי שבליעה מקרי דרך הנאתן
6. **Pills are bitter, and therefore unfit for eating**
תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כה עמוד ב
מר בר רב אשי אשכחיה לרבינא דשייף לה לברתיה בגוהרקי דערלה, אמר ליה: אימור דאמור רבנן בשעת הסכנה, שלא בשעת הסכנה מי אמור? אמר ליה: האי אישתא צמירתא נמי כשעת הסכנה דמיא. איכא דאמרי, אמר ליה: מידי דרך הנאה קא עבידנא?
7. **תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף סז: -סח.**
לא תאכלו כל נבלה לגר אשר בשעריך - כל הראויה לגר קרויה נבילה, שאין ראויה לגר אינה קרויה נבלה.
8. **תלמוד בבלי מסכת פסחים דף כא עמוד ב**
אמר רבא: חרכו קודם זמנו - מותר בהנאה, אפילו לאחר זמנו.
9. **רבינו נסים, פסחים ה: בדפי הרי"ף "חרכו"**
ודאמרי' מותר בהנאתו בדין הוא דאפילו באכילה נמי שרי כיון שיצא מתורת פת קודם שיחול בו איסור חמץ אלא לפי שאין דרך אכילה בלחם חרוך נקט לישנא דמותר בהנאתו דאפי' אכיל ליה לאו אכילה היא אלא דמיתהני מיניה
10. **רא"ש מסכת פסחים ב:א**
יש שרוצים לומר לאו דוקא הנאה דהוא הדין נמי אכילה דעפרא בעלמא הוא. ולא מסתבר דאע"פ דבטלה דעת האוכל אצל כל אדם מ"מ כיון דאיהו קאכיל ליה אסור.
11. **תלמוד בבלי מסכת יומא דף פא עמוד א**
אכל אוכלין שאינן ראויין לאכילה, ושתה משקין שאינן ראויין לשתיה, ושתה ציר או מורייס - פטור.
12. **רמב"ם הלכות שביתת עשור פרק ב:ה**
אכל אוכלים שאינן ראויין למאכל אדם כגון עשבים המרים או שרפים הבאושין או ששתה משקין שאינן ראויין לשתיה כגון ציר או מורייס וחומץ חי אפילו אכל ושתה מהן הרבה הרי זה פטור מן הכרת אבל מכין אותו מכת מרדות.
13. **רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק יד:י"א**
הלכה י - כל האוכלין האסורין אינו חייב עליהם עד שיאכל אותן דרך הנאה, חוץ מבשר בחלב וכלאי הכרם לפי שלא נאמר בהן אכילה אלא הוציא איסור אכילתן בלשון אחרת בלשון בשול ובשולן הקדש לאסור אותן ואפילו שלא כדרך הנייה.

הלכה יא - כיצד הרי שהמחה את החלב וגמעו כשהוא חם עד שנכוה גרונו ממנו או שאכל חלב חי, או שעירב דברים מרים כגון ראש ולענה לתוך יין נסך או לתוך קדרה של נבלה ואכלן כשהן מרין, או שאכל אוכל האסור אחר שהסריח והבאיש ובטל מאוכל אדם הרי זה פטור, ואם עירב דבר מר בתוך קדרה של בשר בחלב או ביין כלאי הכרם ואכלו חייב.

14. שו"ת שאגת אריה עה

וראיתי להר"ן שכתב שם, "ראיתי מי שכתב דמתרפאין בכל איסורי הנאה של דבריהן כגון חמץ שעבר עליו הפסח וכלאי הכרם בחו"ל אפילו חולה שאין בו סכנה, מיהו לענין אכילה אין לנו, דאיפשר שעשאן כשל תורה [לענין אכילה] שלא להתרפאות בהם שלא במקום סכנה." ע"כ. ומדלמדו דמתרפאין באיסורי הנאה דדבריהן מדמתרפאין ב[איסורי תורה] שלא כדרך הנאתן, ואפילו הכי סבירא ליה דלענין אכילה אין לנו [היתר], שמע מינה דסבירא ליה דשלא כדרך הנאתן דאסור ב[דבר שאיסורו] איסור תורה מדבריהן אין מתרפאין בחולה שאין בו סכנה, אם כן הכא נמי אסור ביוה"כ בשאינן ראויין לאכילה ושתיה בחולה שאין בו סכנה. או איפשר דבשאינן ראויין שרי טפי, דאין שם אוכל ומשקה עליהם הואיל ואינן ראויין והו"ל עפרא בעלמא, אבל שלא כדרך אכילתן שם "אוכל" עליו, לפיכך חמיר טפי, דהא ביוה"כ בשלא כדרך אכילתן אסור וחייב עליו כרת, וכמש"כ בסימן שאחר זה, ואילו על שאינן ראויין פטור עליהן.

Does the Rosh's issur d'rabbanan apply for pill medication?

15. שו"ת כתב סופר אורח חיים סימן קיא

י"ל טעמא דאסרו שלא כדרך הנאתן ושלא כדרך אכילתן משום דאחשבי' הגם מדאורייתא בטלה דעתו הם אסרו משום דאחשבי' וכ"ז כשמכוין לאכלו להנאתו כדרך האוכלים דבר לתענוג ולמלאות תאות רעבונם, אבל כשאוכל לרפוא' ובוחר הרע ומר במעוטו למעט חליו, כה"ג אינו מחשב דבר זה שלא כדרך הנאתן לאכילה של תענוג ורעב, אלא לרפואה וכיון דלא אחשבי' ממילא ליכא איסור כלל דכל עצמו לא אסרו רבנן אלא משום דאחשבי' והא לא אחשבי', ולא התירו דבר בחולה שאב"ס אפי' איסור דרבנן, אלא דליכא איסור כלל

16. שולחן ערוך יורה דעה סימן פד סעיף יז

שרץ שרוף, מותר לאכלו משום רפואה, דעפרא בעלמא הוא.

17. שולחן ערוך יורה דעה סימן קנה סעיף ג

בשאר איסורים מתרפאים במקום סכנה, אפי' דרך הנאתן. ושלא במקום סכנה, כדרך הנאתן אסור; שלא כדרך הנאתן, מותר, חוץ מכלאי הכרם ובשר בחלב שאסורים אפילו שלא כדרך הנאתן אלא במקום סכנה. הגה: י"א דכל איסורי הנאה מדרבנן מותר להתרפאות בהן אפילו חולה שאין בו סכנה. (ר"ן פכ"ש בשם י"א וריב"ש ס' רנ"ה) ... מותר לשרוף שרץ או שאר דבר איסור ולאכלו לרפואה, אפילו חולה שאין בו סכנה, חוץ מבעצי עבודת כוכבים. (ארוך כלל ל"ב)

18. חזון איש אורח חיים קטז:ח

ואף למאי דמשמע מאחרונים ז"ל דלאכול לכתחלה אסור אפילו חמץ שנפסל מאכילת כלב, מ"מ על ידי תערובות שאר דברים [ואין דעתו על החמץ] מותר דלא שייך כאן אחשביה, דדעתו על הסמים.

19. רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ד הלכה יב

דבר שנתערב בו חמץ ואינו מאכל אדם כלל, או שאינו מאכל כל אדם כגון התריאק וכיוצא בו אע"פ שמותר לקיימו אסור לאכלו עד אחר הפסח, ואע"פ שאין בו מן החמץ אלא כל שהוא הרי זה אסור לאכלו.

20. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה ח

במה דברים אמורים שאין מתרפאין בשאר איסורים אלא במקום סכנה, בזמן שהן דרך הנאתן כגון שמאכילין את החולה שקצים ורמשים או חמץ בפסח או שמאכילין אותו ביוה"כ, אבל שלא דרך הנאתן כגון שעושין לו רטיה או מלוגמא מחמץ או מערלה, או שמשקין אותו דברים שיש בהן מר מעורב עם אסורי מאכל שהרי אין בהן הנאה לחיך הרי זה מותר ואפילו שלא במקום סכנה

21. שמירת שבת כהלכתה מ:הערה קסט

ושמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א דאף שגם בליעה חשיב כדרך אכילה, כמבואר בסוף פ' גיד הנשה, מ"מ בכה"ג דלא חזי ללעוס ולאוכלו כדרכו, אלא עומד רק בליעה, כמו חמץ נוקשה של תרופות שעומד רק לבלוע לשם רפואה, יתכן דחשיב כפקע ממנו שם אוכל, וכיון שגם אינו ראוי לחמץ בו עיסות אחרות, אפשר דמותר לבלועו

22. תלמוד בבלי מסכת שבת דף עג עמוד א
ואביי שגג בלא מתכוין היכי דמי? דסבור רוק הוא ובלעו

23. רש"י מסכת שבת דף עג עמוד א "ואביי"
קסבר רוק הוא, שהיה חלב נימוח, ובלעו, דלא איכוין לאכילה - דרוק לאו בר אכילה הוא אלא בליעה, דכתיב (איוב ז) עד בלעי רוקי

24. <http://www.medethics.org.il/articles/ASSIA/ASSIA79-80/ASSIA79-80.07.asp>

An additional possibility: Wrapping the pill

25. רשב"ם מסכת פסחים דף קטו עמוד ב
כרכן. שניהן יחד בסיב הגדל סביב הדקל לא יצא שהרי לא היה ממש בפיו לא זה ולא זה וכזורק אבן לחמת דמי:

26. תלמוד בבלי מסכת שבת דף י עמוד א
תנו רבנן שעה ראשונה מאכל לודים שניה מאכל לסטים שלישית מאכל יורשין רביעית מאכל פועלים חמישית מאכל כל אדם איני והאמר רב פפא רביעית זמן סעודה לכל אדם אלא רביעית מאכל כל אדם חמישית מאכל פועלים ששית מאכל תלמידי חכמים מכאן ואילך כזורק אבן לחמת

27. משנה למלך הלכות מאכלות אסורות פרק יד הלכה יב
הואיל ונהנה חייב. נסתפקתי בהא דק"ל דאם בלע מצה יצא דלא בעינן שיטעום טעם מצה אך אם כרך המצה בסיב דלא יצא דנהי דלא בעינן טעם מצה מ"מ בעינן שיגע המצה בגרונו וכדאיתא בפרק ערבי פסחים, אם נאמר באיסורים דאם כרך דבר איסור בסיב וכיוצא שיהיה פטור דכי היכי דבמצות עשה דרחמנא אמר תאכל אמרינן דאם כרכו בסיב דלא הוא אכילה לפי שלא נגעה האכילה בגרונו ה"נ באיסורין דרחמנא אמר לא תאכל אם כרכן בסיב דלא נגעה אכילת האיסור בגרונו לא עבר אהורמנא דמלכא. ולכאורה נ"ל שהדין שוה אלא שלא ידעתי למה בגמרא הביאו דין זה במ"ע ולא במל"ת וכעת לא מצאתי דין זה בפירוש.

28. שו"ת אחיעזר חלק ג סימן לא
והנה בדין כרכו בסיב לגבי איסורים שנסתפק המל"מ בפ"ד מה' מאכ"א העלו האחרונים שאין איסור וכ"כ המנח"ח בכמה מקומות, ובשו"ת כתב סופר האו"ח סי' צ"ז האריך בזה והעלה דבכרכו בסיב איסור תורה ליכא ואפשר דאיסורא מדרבנן איכא יעוי"ש, ונראה דבאוכלים שנפסלו מאכילה וכרכו בסיב גם השאג"א מודה דאין כאן איסור מדרבנן דל"ש בזה אחשבי' לאכילה, כיון שאינו אוכל האיסור בעצמו רק ע"י סיב, ועל כן נראה בנ"ד דבודאי מותר לרפואה לחולה שאב"ס = שאין בו סכנה = דהא נפסל מאכילה וגם כרכו בסיב.

29. שמירת שבת כהלכתה לט:ח
אם טעם הגלולה אינו מר, יש לעוטפה בנייר דק ולבולעה כשהיא עטופה.

Additional Yom Kippur Issues

30. טור אורח חיים סימן תריב
אכל מדבר שאינו ראוי לאכילה כתב אבי העזרי דאפילו איסורא ליכא

31. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פא עמוד א
האוכל והשותה אין מצטרפין מאן תנא אמר רב חסדא במחלוקת שנויה ורבי יהושע היא דתנן כלל אמר רבי יהושע כל שטומאתו ושיעורו שוה מצטרף טומאתו ולא שיעורו ולא טומאתו לא טומאתו ולא שיעורו אין מצטרפין רב נחמן אמר אפילו תימא רבנן עד כאן לא קא אמרי רבנן התם אלא לענין טומאה דשם טומאה חד היא אבל הכא משום יתובי דעתא הוא והאי לא מיתבא דעתיה

32. שו"ת כתב סופר אורח חיים סימן קיא
והנה כי כן ביוה"כ כשמערב דברים מתוקים באוכלין שאינם ראויים לאכילה מחמת מרירותן או שמאוסים ומתקנן עד שערבים לאכול בוודאי איכא חיוב כאוכל דברים הראוי' דחיך אוכל יטעם ומייתב דעת